

STUDIEMATERIALE

BEAUVOR

– EN TEATRALSKE FORELÆSNING



Fotograf: Robin Skjoldborg

TEATRET VED SØRTE
HEST

Vesterbrogade 150, 1620 Kbh. V

www.sortehest.com

BEAUVOIR

SPILLEPERIODE 22. okt – 3. dec 2021

SPILLETIDER Man-fre kl. 20.00, lør kl. 17.00

VARIGHED Ca. 1 time og 15 min. uden pause

BILLETTER

UNG GRUPPE MIN. 6 STK. U. 25 ÅR 40 kr. pr. stk. (+gebyr)

BILLET@SORTEHEST.COM / TLF. 33 31 06 06 (man-ons + fre kl. 11-15)

INDHOLD



- VELKOMMEN TIL LITTERATURSÆSONEN
- SIMONE DE BEAUVOIR
- BEAUVOIR – EN TEATRALSKE FORELÆSNING
- HVAD ER KØN?
- HOLDET BAG FORESTILLINGEN
- TEATRET VED SORTE HEST
- OPGAVEKATALOG

VELKOMMEN TIL LITTERATURSÆSONEN PÅ TEATRET VED SORTE HEST

På Teatret ved Sorte Hest står teatersæsonen 2022-23 i litteraturens tegn. Det betyder, at vi er i fuld gang med en tilbundsgående undersøgelse af litteraturens vej til scenen, og vi forsker i nye metoder til formidling af ordene. Hvad kan en skuespiller, en instruktør og en scenograf tilføje en forfatters tekst, når den ikke i udgangspunktet er skrevet som dramatik? Hvad sker der med et litterært oplæg i et dramatisk tredimensionelt rum? Og hvilken transformation kan der opstå i mødet med publikum?

Målet er at formidle et overflødigshorn af teatraliske bud på dybere litterær forståelse, og i øjeblikket er teatret omdannet til et højlydt laboratorium. Citater, holdninger og ideer har gennem længere tid fløjet gennem luften mellem skuespillerne Ellen Hillingsø og Sarah Boborg, instruktør Christoffer Berdal og scenograf Marianne Nilsson, som har dykket godt og grundigt ned i den franske forfatterinde Simone de Beauvoirs tekstunivers. Lige nu bliver publikum lukket ind i undersøgelsen, når man kan opleve forestillingen BEAUVOIR – en teatralisk forelæsning.

Intentionen med dette studiemateriale er at præsentere et idekatalog med baggrundsstof og opgaver, der forhåbentlig kan inspirere jer til at se forestillingen og arbejde med den i undervisningen. Studiematerialet er specielt velegnet til fagene **dansk, dramatik, filosofi, psykologi og samfundsfag** på ungdomsuddannelserne.

Vi håber, at studiematerialet kan være en indgang til at give jer større udbytte af forestillingen BEAUVOIR både før og efter, at I har været i teatret.

Vi glæder os til at byde jer velkommen på Teatret ved Sorte Hest. Rigtig god fornøjelse!

"Man fødes ikke som kvinde, man bliver det"

Simone de Beauvoir



SIMONE DE BEAUVOIR

(1908-86)

Den franske forfatter, feminist og filosof Simone de Beauvoir betragtes som en af det 20. århundredes mest indflydelsesrige tænkere. Hendes navn er uløseligt forbundet med feminismen i et historisk perspektiv, og hendes banebrydende hovedværk *Det andet køn* har for længst talt sig ind i nye generationers ordforråd. Hun er desuden kendt som en af frontfigurerne i den eksistentiale bevægelse, og hendes forfatterskab spænder bredt over filosofi, erindringer og fiktion.

Simone Ernestine Lucie Marie Bertrand de Beauvoir blev født 9. januar 1908 i Paris. Hun voksede op i en borgerlig katolsk overklassefamilie, men brød tidligt med sit miljø og blev venstreorienteret intellektuel og erklæret ateist. Fra hun var ganske ung, havde hun ambitioner om at skrive og uddanne sig, undervise og engagere sig politisk, hvilket var det hun praktiserede livet igennem.

Simone de Beauvoir studerede filosofi på Sorbonne Universitetet i Paris 1927-29, hvor hun som den yngste nogen sinde (21 år) bestod den prestigefulde akademiske eksamen *agrégation*. Hun blev nummer to på sin årgang; kun overgået af den medstuderende Jean-Paul Sartre, som fra da af blev hendes livsledsager. Beauvoir og Sartre dannede par frem til hans død i 1980, men valgte aldrig at bo sammen, gifte sig eller få børn. De var i opposition til det traditionelle ægteskabs begrænsninger og foretrak at leve i et åbent forhold med personlig og seksuel frihed – helt i overensstemmelse med den eksistentiale filosofi, som de begge bekendte sig til.

Efter universitetet arbejdede Beauvoir i en årrække som gymnasielærer, indtil hun kunne leve af sit forfatterskab. Hendes debutroman *L'Invitée* udkom i 1943, og hun nåede at udgive mere end 20 bøger og en række andre skrifter, hvori frihed og ansvar, venskab og kærlighed, fremmedgørelse og eksistentiel angst er centrale temaer. I 1949 udkom hendes store kønspolitiske tobindsværk *Det andet køn*, som vakte både forargelse og begejstring i samtiden og siden er oversat til 40 sprog. De første tre kapitler blev oprindeligt bragt i Beauvoirs og Sartres eget litterære tidsskrift *Les Temps Modernes*.

Med sin analyse af kvinders stilling og det patriarkalske samfund i *Det andet køn* har Simone de Beauvoir haft – og har stadig – en uomtvistelig indflydelse på kvindebevægelsen og på udformningen af en feministisk filosofi. Radikalt for sin samtid var hun overbevist om, at kønnenes forskellighed ikke er biologisk bestemt, men primært er en social og kulturel konstruktion – et synspunkt som hun aldrig fraveg, selvom dele af kvindebevægelsen udviklede sig i andre retninger.

Udover *Det andet køn* er flere af Beauvoirs andre bøger også oversat til dansk, bl.a. selvbiografien *En velopdragen ung piges erindringer*, kortromanen *De uadskillelige* samt gennembrudsromanen *Mandarinerne*, som i 1954 blev tildelt Frankrigs fornemmeste litterære pris, Prix Goncourt. For sit livsværk modtog hun den danske Sonningpris i 1983.

Simone de Beauvoir døde af lungebetændelse 14. april 1986 på et hospital i sin fødeby Paris.

HVIS DU VIL VIDE MERE

- denstoredanske.lex.dk/Simone_de_Beauvoir
- <https://forfatterweb.dk/oversigt/zbeau>
- gyl dendal.dk/forfattere/simone-de-beauvoir-f135074
- kristeligt-dagblad.dk/ide-tanke/simone-de-beauvoir-rammer-vor-tids-koensdebat
- [youtube.com/watch?v=c3u1A0Mrijw&t=506s](https://www.youtube.com/watch?v=c3u1A0Mrijw&t=506s)
- denstoredanske.lex.dk/feminisme
- kommunikationsforum.dk/artikler/Laes-dig-igennem-kvindekampen?utm_source=nyhedsbrev&utm_medium=email&utm_term=indhold&utm_campaign=nyhedsbrev-10-03-2022

BEAUVOIR

– EN TEATRALSK FORELÆSNING

I forlængelse af Teatret ved Sorte Hests vedvarende kærlighed til litteraturen, springer forestillingen BEAUVOIR ud i en grundig undersøgelse af den store franske forfatter, feminist og filosof Simone de Beauvoirs tekstunivers.

Simone de Beauvoir udgav sit hovedværk *Det andet køn* i 1949, og i disse år dukker hendes navn fortsat op overalt med genudgivelser og nyoversættelser på boghandlernes hylder og som evigt aktuelt diskussionsemne på uddannelsessteder og i foredragssale. På Teatret ved Sorte Hest erklærer vi os rørende enige i, at den omdiskuterede forfatter fortjener opmærksomhed – ikke mindst på de skrå brædder.

Forestillingen BEAUVOIR tager udgangspunkt i *Det andet køn* og undersøger, hvad dette ikoniske manifest har på hjerte anno 2022. På scenen udspiller der sig en teatralisk forelæsning med Ellen Hillingsø og Sarah Boberg som to kvinder af i dag, der har sat sig for at starte en samtale med den beauvoirske tankeverden. Med lyst til fordybelse og trang til indsigt stiller de spørgsmål til både det ene og det andet køn i en diskussionslysten hyldet til kvinder og mænd og alle andre kønsidentiteter.

BEAUVOIR – en teatralisk forelæsning er inddelt i tre dele:

- Skæbne
- Historie
- Myter



HVAD ER KØN?

Undervejs i processen med at give Simone de Beauvoirs tekstunivers dramatisk liv har det kunstneriske hold været vidt omkring i diskussioner om bl.a. køn og identitet. Indenfor forestillingens rammer har det været vigtigt for instruktør Christoffer Berdal at sætte tiden for mere end 70 år siden, hvor *Det andet køn* er skrevet, op overfor vores samtid i dag. Til det formål har holdet interviewet en række relevante gæster udefra:

Moeisha Ali Aden

Performer, foredragsholder, forfatter, aktivist og transkvinde

Cecilie Nørgaard

Uddannelses- og kønssociolog, indehaver af firmaet Mangfold og forfatter

Eva Smith

Juraprofessor emerita, forfatter, debattør og Danmarks første kvindelige juraprofessor

Ditlev Tamm

Juraprofessor emeritus, forfatter, debattør og crossdresser



Gæsterne fik alle sammen stillet følgende spørgsmål, og deres svar blev filmet:

- *Hvad er køn for dig?*
- *Hvornår gik det første gang op for dig, at du har et køn?*
- *Hvad er fordelene ved dit køn? Hvad er ulemperne?*
- *Hvordan ville en verden uden køn være?*

SUPPLERENDE LÆSNING

- lgbt.dk/ordbog/koensidentitet-2/

Efterfølgende er gæsternes svar redigeret og klippet sammen til kortere sekvenser, der projiceres op på en skærm i scenografien og fungerer som overgange mellem forestillingens tre dele – skæbne, historie og myter.

HOLDET BAG FORESTILLINGEN



MEDVIRKENDE

Ellen Hillingsø og Sarah Boberg

MANUSKRIPT

Udviklet af Christoffer Berdal, Ellen Hillingsø og Sarah Boberg
Baseret på *Det andet køn, bind 1* af Simone de Beauvoir, © Gallimard
På dansk ved Karen Stougaard Hansen og Mette Olesen, Gyldendal

ISCENESÆTTER Christoffer Berdal
SCENOGRAF Marianne Nilsson
LYSDESIGNER Mikkel Magnus Olsen
SKRÆDDERSAL Mikael Jensen
SPEAK Michael Moritzen



ELLEN HILLINGSØ

Født 1967. Uddannet skuespiller fra Skuespillerskolen ved Aarhus Teater 1994. Fik i 1996 sit store gennembrud i tv-serien *Charlot* og *Charlotte* og har siden medvirket i et utal af serier, film og teaterstykker. På teatret har man bl.a. kunnet opleve hende i *Othello*, *Leonardo da Vinci* og *3 x Beckett* på Østre Gasværk Teater, *Boblerne i bækken* og *Martha's tema* på Aveny-T, *Fobiskolen* og *Slutstrand* på Mammutteatret, *Privatliv* på Grønnegårds Teatret, *Far skal dø* og *Udsøgt smerte* på Husets Teater, *En skærsommernatsdrøm* på Odense Teater, *Babettes gæstebud* på Østerbro Teater, *Jeg tror jeg elsker Wonder Woman* på Teater Grob samt *Liva* og senest *Fra regnormenes liv* på Folketeatret. Modtog Lauritzen-prisen i 1999 og blev samme år hædret med en Robert for bedste kvindelige birolle i filmen *Sekten* (1999). Af andre film kan nævnes *En kort en lang*, *Silkevejen*, *Allegro*, *Offscreen*, *Karlas kabale*, *Karla* og *Katrine*, *Eksperimentet* (for hvilken hun blev nomineret til både en Bodil og en Robert for bedste kvindelige hovedrolle), *Player*, *Kærlighed* og andre katastrofer samt *The Danish Girl*. På tv har hun desuden medvirket i serier som *Album*, *Livvagterne*, *Broen*, *Rita*, *Hjørdis* og *Store Lars* samt julekalenderne *Tinkas juleeventyr*, *Tinka* og kongespillet og den kommende *Tinka* og *sjælens spejl*.



SARAH BOBERG

Født 1966. Uddannet skuespiller fra The Lee Strasberg Theatre Institute og The William Esper Studio i New York og har siden haft et væld af roller på de danske teaterscener, bl.a. på Betty Nansen Teatret, Det Kongelige Teater, Teater Grob og Husets Teater. I de senere år har man kunnet opleve hende i bl.a. *Toves værelse* og *Vrede* på Folketeatret, *Revisoren* og *Kirsebærhaven* på Nørrebro Teater, *Min geniale veninde* på Odense Teater, *Besat* på Bornholms Teater, *Se på mig når jeg taler til dig* på Husets Teater, *Jeg forsvinder* på Det Kongelige Teater, *Animal Farm* på Betty Nansen Teatret samt *Glade dage*, *Old Times*, *Alting er noget*, *Enetime* og *Sandhed og konsekvens* på Teatret ved Sorte Hest. Derudover har hun medvirket i film som *Her i nærheden*, *Bænken* og *To verdener* samt i tv-serierne *Rejseholdet*, *Hotellet*, *Sommer*, *1864*, *Broen I-III*, *Den som dræber*, *Gidseltagningen* og julekalenderen *Absalons hemmelighed*. Blev i 2009 hædret med både en Bodil- og en Robert-pris for bedste kvindelige birolle i filmen *To verdener* og modtog i 2022 Årets Reumert for bedste kvindelige hovedrolle i *Sandhed og konsekvens* på Teatret ved Sorte Hest.



Christoffer Berdal – instruktør

Født 1967. Uddannet sceneinstruktør fra Statens Teaterskole 1998, hvor allerede hans afgangsforestilling *Den biologiske abe* tiltrak stor opmærksomhed. Året efter modtog han en Reumert Talentpris og har siden haft gennemgribende indflydelse på dansk teater via sine mange og genremæssigt vidtfavnende opsætninger. Af væsentlige forestillinger kan nævnes *Guddommeligførelsen af den laveste fællesnævner* på Mammutteatret, *Richard III* på Odense Teater, *Stor ståhej for ingenting*, *Erasmus Montanus*, *Privatliv*, *De lystige koner i Windsor* og *Helligtrekongersaften* på Grønnegårds Teatret, *Laser og pjalter* og *Lykke-Per* på Aalborg Teater, *Gregersen sagaen* på Aarhus Teater, *Engle i Amerika* på Betty Nansen Teatret, *En smule stilhed før stormen* og *Illt* på Husets Teater, *Jeppe på bjerget* og *Terror* på Det Kongelige Teater, *Bang og Betty* og *Døden i Venedig* på Folketeatret, *Livsens Ondskab* på Nørrebro Teater, *I nat kommer krigen hjem* på Teatret ved Sorte Hest samt *Augustenborgs stemmer* ved Augustenborg Slot. Hædret med Foreningen Danske Teaterjournalisters pris Teaterkatten i 2008. Har derudover i en årrække været forperson for Foreningen af Danske Sceneinstruktører.



Marianne Nilsson – scenograf

Født 1963. Marianne Nilsson er en af Danmarks mest erfarne scenografer. Hun er uddannet fra Statens Teaterskole 1992 og har skabt en lang række scenografier på større og mindre scener i både Danmark, Sverige, Rusland og Norge. Marianne Nilssons stil er enkel og funktionel med en egen fantasifuld poesi, der får hendes design til at skille sig ud og skabe levende fortællinger. I hendes stemningsfulde rammer får ord og handlinger et visuelt med- og modspil, der løfter det essentielle. Det gælder, hvad enten hun arbejder på store eller små scener, med rum eller kostumer. På Teatret ved Sorte Hest har hun tidligere været scenograf på forestillingerne *Stolene*, *Rundt på gulvet*, *Slutspil*, *Glade dage*, *Old Times*, *Det er så det nye*, *Alting er noget*, *Enetime*, *Torben Toben*, *Mens vi venter på Godot* samt *Sandhed og konsekvens*. Modtog Årets Reumert i 1999 for scenografien til *Snart kommer tiden* på Dr. Dantes Aveny og har efterfølgende været nomineret flere gange.

TEATRET VED SORTE HEST

Teatret ved Sorte Hest blev grundlagt i 1978 og er en af Københavns ældste intimsener. Teatret har en lang tradition for at opføre især absurd dramatik og har gennem årene skabt sig en stærk profil som spydspids for det moderne absurde teater i Danmark. Med vedkommende sceniske bearbejdelser af store klassikere som Samuel Becketts *Mens vi venter på Godot*, Eugène Ionescos *Enetime* og Harold Pinters *Old Times* samt nyere dansk og svensk dramatik af blandt andre Line Knutzon og Lars Norén, har Teatret ved Sorte Hest gang på gang sat fokus på relevante menneskelige problemstillinger i en absurd kontekst. Teatret ved Sorte Hest er et lille storbyteater i Københavns Kommune og har siden 2012 været ledet af iscenesætter Maria Vinterberg.

Teatret ved Sorte Hest sætter desuden en ære i at præsentere dramatik, som har en stærk tilknytning til litteraturen. Det er således ikke første gang, at vi omsætter litteratur og poesi til teater, bl.a. Inger Christensens digtning i *Det springende punkt* (2013 og 2015), Naja Marie Aids tekster i *Alting er noget* (2016) samt Edith Södergrans poesi i musikforestillingen *Landet som ikke er* (2018). Desuden forsøger vi løbende i nye performative metoder til formidling af ordene gennem en lang række særarrangementer under Litteraturselskabet ved Sorte Hest.

Vi er med andre ord i fuld gang med at etablere en bro mellem teater og litteratur, og litteratursæsonen 2022-23 udspringer af denne vedholdende interesse for at fortsætte en dialog med litteraturen på og omkring scenen. Ud over forestillingen *BEAUVOIR* består sæsonens repertoire af en bearbejdelser af Mary Shelleys *Frankenstein* (gæstespil af Why Not Theatre Company, jan 2023) samt en ny version af førnævnte *Alting er noget 2.0* i teaterchef Maria Vinterbergs iscenesættelse med scenografi af Marianne Nilsson og musik af D-A-D-guitaristen Jacob Binzer (feb-apr 2023).

LÆS MERE

www.sortehest.com

www.sortehest.com/forestillinger/beauvoir-2022/

www.sortehest.com/arkiv/det-internationale-selskab/frankenstein-2023/

www.sortehest.com/forestillinger/alting-er-noget-2-0-2023/

<https://www.sortehest.com/selskaber/litteraturselskabet-ved-sort-hest/>



OPGAVEKATALOG

FØR FORESTILLINGEN

Individuel refleksionsopgave med efterfølgende diskussion i plenum eller i mindre grupper.

- På side 4 står Simone de Beauvoirs mest berømte citat: "Man fødes ikke som kvinde, man bliver det"
Hvad mente hun med det? Er I enige/uenige?
- Definer og sammenlign begreberne eksistentialisme og ateisme.
Kan man være eksistentialist uden at være ateist? Og omvendt – kan man være ateist uden at være eksistentialist? Hvorfor/hvorfor ikke?
Hvad er din/jeres holdning til den livsanskuelse, som begreberne hver især står for?
- Definer begrebet feminisme.
Har det ændret sig på baggrund af historien siden Simone de Beauvoir udgav *Det andet køn* i 1949? Hvis ja, hvordan? Betragter du dig selv som feminist? Hvorfor/hvorfor ikke?

Individuel refleksionsopgave med efterfølgende diskussion i plenum eller i mindre grupper.

- Læs introduktionen til forestillingen BEAUVOIR på side 6.
Hvilke forventninger giver det dig/jer til forestillingen?
- Forestillingens undertitel "en teatralisk forelæsning" er samtidig forestillingens genrebetegnelse.
Hvad tror I kendetegner den genre?

Individuel skriveopgave.

- Reflekter over hvad du selv ville svare på spørgsmålene om køn på side 7 og skriv dine svar ned i essay-form.
Hvert svar skal fylde min. 1.000 og maks. 2.000 tegn (inkl. mellemrum).

OPGAVEKATALOG

EFTER FORESTILLINGEN

Gruppearbejde to og to

- Sammenhold jeres forventninger før forestillingen med jeres konkrete oplevelse i teatret. Var forestillingen som I forventede, eller blev I overraskede? Hvorfor/hvorfor ikke? Positivt/negativt?
- Hvordan vil I karakterisere genrebetegnelsen "en teatralisk forelæsning" efter, at I har set forestillingen? Sammenlign med jeres formodninger om genren før forestillingen.
- Læs hinandens essay med svar på de kønsrelaterede spørgsmål. Diskuter jeres svar. Har forestillingen givet jer lyst til at svare anderledes? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Er forestillingen relevant i forhold til jeres eget liv? Hvorfor/hvorfor ikke?

Individuel skriveøvelse efter forestillingen

- Hvordan vil I karakterisere de to medvirkende i forestillingen? Hvilke roller spiller de? Hvilken spillestil anvender de? Er der forskel på spillestilen i forestillingens tre dele?
- Hvis I selv skulle sætte forestillingen i scene, hvilket udtryk ville I så give de to skuespillere? Kostumer/hår/makeup? Spillestil? Hvordan kunne scenografien se ud?
- Skriv en kort anmeldelse af forestillingen og giv den karakter på 1-6 stjerner, hvor 6 er den højeste karakter.

En anmeldelse er din personlige mening om og vurdering af forestillingen. Det er en form for øjebliksbeskrivelse, en brugervejledning, hvor du skal beskrive din oplevelse, sige din mening og begrunde det med eksempler og argumenter – hvad enten du kunne lide forestillingen eller ej.

Prøv at besvare følgende spørgsmål i anmeldelsen:

- Hvad handler forestillingen om? Hvordan bliver handlingen fortalt?
- Hvad tror du, er forestillingens budskab? Var budskabet klart for dig?
- Var der noget, der gjorde særligt indtryk på dig? Positivt eller negativt?
- Vil du anbefale forestillingen til andre? Hvorfor/hvorfor ikke?

INSPIRATION

www.ungtteaterblod.dk

www.scenekanten.com

www.kulturforunge.dk

www.den4vaeg.dk/anmeldelser